

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΜΕΙΖΩΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 10 Ιανουαρίου 2018, με την ακόλουθη σύνθεση : Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, Πρόεδρος, Σωτηρία Ντούνη, Μαρία Βλαχάκη, Γεωργία Μαραγκού και Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Αντιπρόεδροι, Βασιλική Ανδρεοπούλου, Κωνσταντίνα Ζώη, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Γεωργία Τζομάκα, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Αγγελική Πανουτσακοπούλου (εισηγήτρια), Δημήτριος Τσακανίκας, Βασιλική Προβίδη, Ασημίνα Σακελλαρίου, Ευαγγελία Σεραφή, Ειρήνη Κατσικέρη και Νεκταρία Δουλιανάκη, Σύμβουλοι. Επίσης μετείχαν οι Σύμβουλοι Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Αργυρώ Μαυρομμάτη, Κωνσταντίνος Κρέπης και Γεωργία Παπαναγοπούλου, ως αναπληρωματικά μέλη. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας : Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος Επικρατείας, κωλυομένης της Γενικής Επιτροπής Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Χρυσούλας Καραμαδούκη.

Για να δικάσει την από 26 Ιανουαρίου 2016 (αριθμός κατάθεσης .../28.1.2016) αίτηση του Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπεί ο Υπουργός Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε δια του Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Νικολάου Καραγιώργη,

για αναίρεση της 6838/2015 οριστικής απόφασης του III Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου,

κατά της του , κατοίκου Δήμου , η οποία δεν παραστάθηκε.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Τον Σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, για το αναιρεσίβλητο Ελληνικό Δημόσιο, που ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και

Τον Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος ανέπτυξε την από 10 Ιανουαρίου 2018 γνώμη του και πρότεινε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη, με παρόντα τα τακτικά μέλη που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από τη Σύμβουλο Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, που είχε κώλυμα (άρθρα 11 παρ. 2 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 και 78 παρ. 2 του π.δ. 1225/1981), καθώς και τη Σύμβουλο Νεκταρία Δουλιανάκη, που αποχώρησε από τη διάσκεψη, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 1968/1991.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα και

Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο,

Αποφάσισε τα εξής :

I. Με την υπό κρίση αίτηση ζητείται η αναίρεση της 6838/2015 οριστικής απόφασης του ΙΙΙ Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία έγινε δεκτή έφεση της αναιρεσίβλητης κατά της/2008 πράξης της 43ης Διεύθυνσης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, απορριπτικής της από 14.2.2008 αίτησής της για μεταβίβαση της σύνταξης του θανόντος πατέρα της, αγωνιστή της Εθνικής Αντίστασης και συνταξιούχου του Ο.Γ.Α., σύμφωνα με

τις διατάξεις του άρθρου 27 του ν. 1813/1988, με την αιτιολογία ότι η ανωτέρω αίτηση υποβλήθηκε εκπροθέσμως, δηλαδή μετά την άπρακτη παρέλευση πενταετίας από τη θέση σε ισχύ του ν. 3075/2002.

II. Η αίτηση αυτή, για την οποία δεν απαιτείται η καταβολή παραβόλου (βλ. άρθρα 61 παρ. 1 και 117 του π.δ. 1225/1981), έχει ασκηθεί νομότυπα και εμπρόθεσμα και, συνεπώς, είναι τυπικά δεκτή και πρέπει να ερευνηθεί ως προς το βάσιμο των λόγων της, που αναφέρονται σε εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή των διεπουσών την επίδικη υπόθεση διατάξεων των άρθρων 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. και 3 παρ. 3 και 12 του ν. 3075/2002, χωρίς να εμποδίζεται η πρόοδος της δίκης από την απουσία της αναιρεσίβλητης, αφού, όπως προκύπτει από την από 7.12.2017 έκθεση του , υπαλλήλου του Δήμου ..., για την επίδοση της προς την αναιρεσίβλητη απευθυνόμενης κλήσης, αυτή κλητεύθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα να παραστεί κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στη δικάσιμο που αναφέρεται στην αρχή της παρούσας (άρθρα 16, 27, 65 παρ. 3 και 117 του π.δ. 1225/1981).

III. Στο άρθρο 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (Ε.Σ.Δ.Α.), το οποίο κυρώθηκε (μαζί με τη Σύμβαση) με το άρθρο πρώτο του ν.δ. 53/1974 (Α' 256) και έχει, σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, υπέρτερη έναντι των κοινών νόμων τυπική ισχύ, ορίζεται ότι: «Παν φυσικόν ή νομικόν πρόσωπον δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του. Ουδείς δύναται να στερηθή της ιδιοκτησίας αυτού, ειμή δια λόγους δημοσίας ωφελείας και υπό τους προβλεπομένους υπό του νόμου και

των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου όρους. Αι προαναφερόμεναι διατάξεις δεν θίγουν το δικαίωμα παντός Κράτους όπως θέση εν ισχύ νόμους ους ήθελε κρίνει αναγκαίους προς ρύθμισιν της χρήσεως αγαθών συμφώνως προς το δημόσιον συμφέρον ή προς εξασφάλισιν της καταβολής φόρων ή άλλων εισφορών ή προστίμων». Με τις προεκτεθείσες διατάξεις του άρθρου 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. κατοχυρώνεται ο σεβασμός της περιουσίας του προσώπου, το οποίο επιτρέπεται να την στερηθεί μόνον για λόγους δημόσιας ωφέλειας. Στην έννοια δε της περιουσίας, η οποία έχει αυτόνομο περιεχόμενο, ανεξάρτητο από την τυπική κατάταξη των επιμέρους περιουσιακών δικαιωμάτων στο εσωτερικό δίκαιο (ΕΔΔΑ, Ιατρίδης κατά Ελλάδα, απόφ. της 25.3.1999, σκ. 54, Ιχτιάρογλου κατά Ελλάδα, απόφ. της 19.6.2008, σκ. 49, Kemp και λοιποί κατά Λουξεμβούργου, απόφ. της 24.7.2008, σκ. 72), περιλαμβάνονται όχι μόνο τα εμπράγματα δικαιώματα, αλλά και όλα τα δικαιώματα «περιουσιακής φύσεως», καθώς και τα κεκτημένα «οικονομικά συμφέροντα». Καλύπτονται, επομένως, με τις διατάξεις αυτές και τα ενοχικά δικαιώματα και, ειδικότερα, απαιτήσεις, είτε έχουν αναγνωρισθεί με δικαστική ή διαιτητική απόφαση είτε έχουν απλώς γεννηθεί κατά το εθνικό δίκαιο, εφόσον υπάρχει νόμιμη προσδοκία, με βάση το ισχύον μέχρι τον χρόνο της προσφυγής στο δικαστήριο δίκαιο, ότι μπορούν να ικανοποιηθούν δικαστικά, εφόσον δηλαδή υφίσταται σχετικά μία επαρκής νομική βάση στο εσωτερικό δίκαιο του συμβαλλόμενου κράτους (ΕΔΔΑ, Pressos Compania Naviera S.A. και λοιποί κατά Βελγίου, απόφ. της 20.11.1995, σκ. 28 (31), Ιχτιάρογλου κατά Ελλάδα, απόφ. της 19.6.2008, σκ. 49-50, Draon κατά Γαλλίας, απόφ. της 6.10.2005, σκ. 65 επόμε., ΕΣ Ολομ. 2705/2014, 3023, 441/2012, 1031/2011, 2274/1997, ΣτΕ

3613/2013, 1285/2012 Ολομ., 730/2010, 6/2010, 2031/2009, 3428/2006, ΑΠ 40/1998). Αντιθέτως, νόμιμη προσδοκία δεν υφίσταται, όταν δεν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που θέτει η εσωτερική νομοθεσία για τη γένεση της σχετικής αξίωσης (ΕΔΔΑ, Ουζούνης κατά Ελλάδα, απόφ. της 18.4.2002, σκ. 24-25, Κορεcky κατά Σλοβακίας, απόφ. της 28.9.2004, σκ. 35, Ιχτιάρογλου κατά Ελλάδα, απόφ. της 19.6.2008, σκ. 51, Sierinski κατά Πολωνίας, απόφ. της 3.2.2010, σκ. 65-66). Έτσι, απλή προσδοκία κτήσης απαίτησης προβλεπόμενης από τον νόμο δεν προστατεύεται, κατά το άρθρο 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου, εφόσον δεν πληρούνται κάποια από τις νόμιμες προϋποθέσεις (ΕΔΔΑ, Κορεcky κατά Σλοβακίας, απόφ. της 28.9.2004, σκ. 35). Ενόψει των ανωτέρω, περιουσία κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου αποτελούν περαιτέρω και οι έναντι των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης αξιώσεις για τη χορήγηση κοινωνικοασφαλιστικών εν γένει παροχών (ΕΔΔΑ Αντωνακόπουλος και λοιποί κατά Ελλάδα, απόφ. της 14.12.1999, Γεωργιάδης κατά Ελλάδα, απόφ. της 28.3.2000, Αζινάς κατά Κύπρου, απόφ. της 20.6.2002, ΣτΕ 1022/2005, 4338/2009). Και τούτο, ανεξαρτήτως του αν η χορήγηση μιας παροχής κοινωνικής προστασίας προϋποθέτει ή μη την προηγούμενη καταβολή εισφορών. Αρκεί ότι η νομοθεσία του συμβαλλόμενου κράτους προβλέπει, ως δικαίωμα, τη χορήγησή της και συντρέχουν για την καταβολή της οι προϋποθέσεις του νόμου (ΕΔΔΑ Andrejeva κατά Λετονίας, απόφ. της 18.2.2009, σκ. 77, Rasmussen κατά Πολωνίας, απόφ. της 28.4.2009, σκ. 71, Moskal κατά Πολωνίας, απόφ. της 15.9.2009, σκ. 38-40). Τέτοιο δικαίωμα υφίσταται και στην περίπτωση κατά την οποία έχει αναληφθεί μία γενικότερη υποχρέωση για την καταβολή σύνταξης, υπό προϋποθέσεις που μπορεί να

θεωρηθούν ότι αποτελούν μέρος της σύμβασης εργασίας, όπως στην περίπτωση συντάξεων δημοσίων υπαλλήλων (ΕΔΔΑ, Zeibek κατά Ελλάδα, απόφ. της 9.7.2009, σκ. 37, Αποστολάκης κατά Ελλάδα, απόφ. της 22.10.2009, σκ. 35). Περαιτέρω, εναπόκειται στον εθνικό νομοθέτη να αξιολογήσει τους λόγους δημόσιας ωφέλειας, οι οποίοι μπορούν να δικαιολογήσουν επέμβαση σε περιουσιακής φύσης αγαθό, κατόπιν στάθμισης παραμέτρων πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής φύσης, αρκεί η εκτίμηση αυτή να μη στερείται προδήλως λογικής βάσης (ΕΔΔΑ, James κατά Ηνωμένου Βασιλείου, απόφ. της 21.2.1986, σκ. 43, National & Provincial Building Society, Leeds Permanent Building Society et Yorkshire et Yorkshire Building Society κατά Ηνωμένου Βασιλείου, απόφ. της 23.10.1997, σκ. 80, Sud Parisienne de Construction κατά Γαλλίας, απόφ. της 11.2.2010, σκ. 36, ΣτΕ 3613/2013, ΕΣ 2705/2014). Σε κάθε όμως περίπτωση επέμβασης στην περιουσία, πρέπει να τηρείται δίκαιη ισορροπία ανάμεσα στις απαιτήσεις αφενός του γενικού συμφέροντος και αφετέρου του σεβασμού της περιουσίας των προσώπων, ενώ απαιτείται να πληρούνται και οι όροι της αρχής της αναλογικότητας (ΕΔΔΑ, Sporrang et Lönnroth κατά Σουηδίας, απόφαση της 23.9.1982, σκ. 69, Sud Parisienne de Construction κατά Γαλλίας, σκ. 41, Αποστολάκης κατά Ελλάδα, απόφ. της 22.10.2009, σκ. 37).

IV. Στο άρθρο 27 του ν. 1813/1988 (Α' 243) προβλέφθηκε η χορήγηση πολιτικής σύνταξης σε βάρος του Δημοσίου σε αναγνωρισθέντες σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1285/1982 αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης και συνταξιούχους του Ο.Γ.Α., υπό ειδικότερη, αφορώσα το εισόδημά τους, καθοριζόμενη προϋπόθεση (παράγραφος 1). Στις δε παραγράφους 3 και 4 του ως

άνω άρθρου ορίζεται: «3. Δικαίωμα σύνταξης από το Δημόσιο Ταμείο έχουν και τα μέλη των οικογενειών των προσώπων της παραγράφου 1 που πεθαίνουν μετά τη συνταξιοδότησή τους (...) Η σύνταξη των μελών της οικογένειας είναι ίση με τη σύνταξη του αποβιώσαντος. (...) Ως προς τα πρόσωπα της οικογένειας που δικαιούνται σύνταξη και τους όρους και τις προϋποθέσεις της συνταξιοδότησής τους εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 5, 6, 18 και 19 του π.δ. 1041/1979 (ΦΕΚ 292). 4. Τα πρόσωπα των παραγράφων 1 και 3 δικαιούνται τη σύνταξη του άρθρου αυτού εφ' όσον δεν παίρνουν άλλη σύνταξη ή βοήθημα από οποιαδήποτε πηγή, εκτός της σύνταξης του Ο.Γ.Α.». Περαιτέρω, στην παρ. 1 του άρθρου 5 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 166/2000, Α' 153 και ήδη π.δ. 169/2007, Α' 210), η οποία κατά την προαναφερόμενη παρ. 3 του άρθρου 27 του ν. 1813/1988 εφαρμόζεται και για τα μέλη της οικογένειας των αγωνιστών της Εθνικής Αντίστασης και συνταξιούχων του Ο.Γ.Α., προβλέπεται ο κανονισμός σύνταξης στην άγαμη θυγατέρα θανόντος δικαιούχου τέτοιας σύνταξης.

V. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 3 του ν. 3075/2002 «Τροποποίηση και συμπλήρωση της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου και άλλες διατάξεις» (Α' 297/5.12.2002), με την οποία αντικαταστάθηκαν οι παρ. 21 του άρθρου 22 και 6 του άρθρου 50 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, ορίζεται ότι: «Κάθε αίτηση που αφορά την αναγνώριση δικαιώματος σύνταξης, την αύξησή της ή την προσμέτρηση χρόνου συντάξιμης υπηρεσίας υποβάλλεται από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον μετά την έξοδο του υπαλλήλου από την υπηρεσία ή την έναρξη καταβολής της σύνταξης, με ποινή έκπτωσης από το δικαίωμα, σε προθεσμία πέντε ετών από τη γέννηση

του δικαιώματος αυτού. (...)», ενώ με την παράγραφο 12 του άρθρου 3 του ν. 3075/2002, όπως αντικαταστάθηκε από τότε που ίσχυσε με το άρθρο 2 παρ. 14 του ν. 3234/2004 (Α' 52), ορίζεται ότι: «Οι προθεσμίες που τάσσουν οι διατάξεις του άρθρου αυτού για δικαιώματα που γεννήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού αρχίζουν από την ισχύ του». Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 18 του ν. 3075/2002 «Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν διαφορετικά ορίζεται στις επί μέρους διατάξεις».

VI. Με τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 3 του ν. 3075/2002 θεσπίζεται πενταετής αποσβεστική προθεσμία για την υποβολή αίτησης για την αναγνώριση συνταξιοδοτικού δικαιώματος ή για την αύξηση της σύνταξης ή για την προσαύξηση της συντάξιμης υπηρεσίας. Ειδικότερα, απαιτείται να υποβληθεί από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον σχετική αίτηση, μέσα σε προθεσμία πέντε ετών από τη γέννηση του δικαιώματος, ενώ, στην περίπτωση που το δικαίωμα γεννήθηκε πριν από την ισχύ των διατάξεων του ν. 3075/2002, η σχετική αίτηση πρέπει να υποβληθεί μέσα σε προθεσμία πέντε ετών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού (5.12.2002), δηλαδή έως τις 5.12.2007, διαφορετικά το δικαίωμα αποσβέννεται. Οι λόγοι δε που υπαγόρευαν τη θέσπιση χρονικών περιορισμών για την άσκηση του δικαιώματος για τον κανονισμό ή αύξηση σύνταξης ή την προσαύξηση συντάξιμης υπηρεσίας, με βάση τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (βλ. και παρ. 4, 5 και 6 του άρθρου 3 του ν. 3075/2002, με τις οποίες αντικαταστάθηκαν οι διατάξεις των παρ. 1 των άρθρων 23 και 51, 1 του άρθρου 53 και 8 του άρθρου 66 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα), ρύθμιση που περιεχόταν στους

προϊσχύσαντες Συνταξιοδοτικούς Κώδικες (Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, Σιδηροδρομικών Συντάξεων και Πολεμικών Συντάξεων και καταργήθηκε με τις διατάξεις των άρθρων 18-20 του ν. 1489/1984 (Α' 170), αναλύονται στην αιτιολογική έκθεση του ν. 3075/2002, σύμφωνα με την οποία: «Επειδή η ρύθμιση αυτή είχε ως συνέπεια να υποβάλλονται τέτοιες αιτήσεις μετά παρέλευση δεκαετιών από τότε που γεννήθηκε το σχετικό δικαίωμα και επειδή το συμφέρον της έννομης τάξης απαιτεί την εκκαθάριση των σχέσεων που ανάγονται στο παρελθόν, δεδομένου ότι, με την πάροδο του χρόνου, οι σχέσεις περιέρχονται σε αβεβαιότητα και τα μέσα απόδειξης εξασθενούν, ενώ η εξακρίβωση του δικαιώματος και η απονομή του δικαίου καθίσταται προβληματική και επισφαλής, κρίθηκε σκόπιμη με τις διατάξεις του άρθρου 3 η επαναφορά των προθεσμιών (κατά κανόνα πενταετία) για την άσκηση των σχετικών συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων». Η ως άνω δε επαναφορά των προθεσμιών για την άσκηση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος ισχύει μόνο για τους συνταξιούχους του Δημοσίου, αφού με τη γενική διάταξη του άρθρου 31 παρ. 1 του ν. 1027/1980 (Α' 49) καταργήθηκαν οι προϋφιστάμενες διατάξεις των κατ' ιδίαν ασφαλιστικών οργανισμών που έτασαν χρονικούς περιορισμούς για την υποβολή αίτησης απονομής σύνταξης και μάλιστα στη ρύθμιση υπήχθησαν και περιπτώσεις κατά τις οποίες το σχετικό δικαίωμα είχε γεννηθεί πριν από τον νόμο αυτό και είχε υποπέσει σε παραγραφή (ΣτΕ 311/2011, 2161/2006, 3764/2005, 4069/2000, 2396/1993). Ο συγκεκριμένος περιορισμός, όμως, που τίθεται με τις διατάξεις του ν. 3075/2002, ως προς την άσκηση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, επιφέρει καταλυτικές συνέπειες στο δικαίωμα αυτό, το οποίο με τη συνδρομή των

νόμιμων προϋποθέσεων έχει γεννηθεί και αποτελεί στοιχείο της περιουσίας, που προστατεύεται από το άρθρο 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α., με αποτέλεσμα να συνιστά επέμβαση σε περιουσιακό στοιχείο που προβλέπεται μεν από διάταξη νόμου και αποσκοπεί, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στην ταχεία εκκαθάριση των σχετικών υποθέσεων, όμως, με τη θέσπισή του διαταράσσεται η δίκαιη ισορροπία μεταξύ της απαίτησης σεβασμού της περιουσίας και του σκοπού δημοσίου συμφέροντος που φέρεται να υπηρετεί. Ειδικότερα, η θεσπιζόμενη με τις ανωτέρω διατάξεις πενταετής αποσβεστική προθεσμία υποχρεώνει τον φορέα του περιουσιακού δικαιώματος σε ορισμένη ενέργεια, προκειμένου να μην απολέσει ολοσχερώς το δικαίωμα αυτό και τις εξ αυτού απορρέουσες αξιώσεις του. Η πρόβλεψη δε μίας τέτοιας υποχρέωσης, όπως και γενικότερα ο θεσμός της παραγραφής και συνακόλουθα οι συγγενείς προς αυτόν ρυθμίσεις περί αποσβεστικών προθεσμιών (βλ. άρθρα 247, 279 ΑΚ και επί των ουσιαστικών και δικονομικών παραμέτρων διαφοροποίησης της παραγραφής και της αποσβεστικής προθεσμίας, ενδεικτικά ΣτΕ 3288/2013, ΑΠ 717/2013), μπορούν να συνιστούν κατ' αρχήν εύλογους περιορισμούς των περιουσιακών δικαιωμάτων και αξιώσεων, χωρίς να αντίκεινται στο άρθρο 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α., στον βαθμό που υπηρετούν την ασφάλεια δικαίου κατά την εκκαθάριση των υποθέσεων (βλ. ΕΔΔΑ Stubbings και λοιποί κατά Ηνωμένου Βασιλείου, απόφ. της 20.11.1995, σκ. 68-69, J.A. Pye (Oxford) Ltd και J.A Pye (Oxford) Land Ltd κατά Ηνωμένου Βασιλείου, απόφ. της 22.10.1996, σκ. 68, 69, Ρεβελιώτης κατά Ελλάδα, σκ. 29, Κοκκίνη κατά Ελλάδα, σκ. 31, Ζουμπουλίδης κατά Ελλάδα, απόφ. της 25.6.2009, σκ. 31) ή, υπό συγκεκριμένες περιστάσεις, εφόσον οι θεσμοί αυτοί

εξυπηρετούν όχι απλώς το στενώς εννοούμενο ταμειακό συμφέρον κρατικών φορέων (βλ. αποφ. ΕΔΔΑ της 22.5.2008 Μειδάνης κατά Ελλάδος, σκ. 31, ΕΣ Ολομ. 3023, 441/2012), αλλά το ευρύτερο δημοσιονομικό συμφέρον αυτών σε συνδυασμό με την αποτελεσματική διαχείριση των δημοσίων εσόδων και τη συνέχεια της δημόσιας υπηρεσίας (βλ. ΕΔΔΑ Γιαβή κατά Ελλάδας, σκ. 48, απόφ. της 6.1.2005 Hoogendijk κατά Ολλανδίας, απόφ. της 7.5.2013 Ιωάννα Κουφάκη και ΑΔΕΔΥ κατά Ελλάδας, σκ. 38 και 39, απόφ. της 15.4.2014 Stefanetti κατά Ιταλίας, σκ. 56). Περαιτέρω, όμως, η πλήρης αποστέρηση του βασικού μέσου διαβίωσης ενός προσώπου, όπως είναι η σύνταξη (βλ. ΕΔΔΑ Αποστολάκης κατά Ελλάδας, απόφ. της 22.10.2009, σκ. 41), ή η απόσβεση (απώλεια) του δικαιώματος για αύξηση αυτής, που συνεπάγεται η μη άσκηση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος εντός πενταετίας από τη γέννησή του, ή, σε περίπτωση γέννησής του πριν από την ισχύ του ν. 3075/2002, εντός πενταετίας από την ισχύ του νόμου αυτού, συνιστά δυσανάλογο περιορισμό σε σχέση με τον υπηρετούμενο σκοπό, δηλαδή την ταχεία εκκαθάριση των σχέσεων που ανάγονται στο παρελθόν, λόγω της εξασθένησης των αποδεικτικών στοιχείων. Συνεπώς, οι θεσπίζουσες την επίμαχη πενταετή προθεσμία ρυθμίσεις του άρθρου 3 παρ. 3 και 12 του ν. 3075/2002 αντίκεινται στο άρθρο 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α., και, ως εκ τούτου, είναι μη εφαρμοστέες (βλ. αποφ. Ολ. Ε.Σ. 987, 989/2015, όπου και μειοψηφία).

VII. Στην υπό κρίση υπόθεση, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση έγιναν δεκτά, κατά την ανέλεγκτη περί τα πράγματα κρίση του Τμήματος, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η αναιρεσίβλητη, υπό την ιδιότητά της ως άγαμης θυγατέρας του του, θανόντος αγωνιστή της Εθνικής

Αντίστασης και συνταξιούχου του Ο.Γ.Α., με την από 14.2.2008 αίτησή της, ζήτησε τον κανονισμό σύνταξης, βάσει των διατάξεων του άρθρου 27 του ν. 1813/1988. Με την/2008 πράξη της 43ης Διεύθυνσης του Γ.Λ.Κ. απορρίφθηκε η αίτηση αυτή, με την αιτιολογία ότι κατατέθηκε στις 14.2.2008, ενώ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 παρ. 3 του ν. 3075/2002, η ανωτέρω εξέπεσε από το δικαίωμά της για κανονισμό σύνταξης από τις 5.12.2007, ημερομηνία, κατά την οποία είχαν συμπληρωθεί πέντε έτη από τη δημοσίευση του νόμου αυτού (παρ. 12 άρθρου 3 και άρθρο 18), εν όψει του ότι το σχετικό δικαίωμά της είχε γεννηθεί πριν από την έναρξη ισχύος του και συγκεκριμένα κατά τον χρόνο θανάτου του πατέρα της στις 25.12.1993. Η αναιρεσίβλητη με την ενώπιον του Τμήματος ασηκθείσα έφεσή της ζήτησε την ακύρωση της ως άνω πράξης και τον κανονισμό σύνταξης βάσει των διατάξεων του άρθρου 27 του ν. 1813/1988.

VIII. Το Τμήμα έκρινε ότι οι διατάξεις του άρθρου 3 παρ. 3 και 12 του ν. 3075/2002 είναι ανίσχυρες ως μη συμβατές προς το άρθρο 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. και επομένως η μη υποβολή από την αναιρεσίβλητη αίτησης για κανονισμό σύνταξης μέσα στην προβλεπόμενη πενταετία δεν επιφέρει την έκπτωσή της από το σχετικό δικαίωμά της. Τούτο δε, διότι οι ρυθμίσεις αυτές, προβλέποντας πενταετή προθεσμία από τη γέννηση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, από τον χρόνο, δηλαδή, που πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις που θέτει η εσωτερική νομοθεσία, άλλως, όπως στην ένδικη υπόθεση, από την ισχύ του νόμου αυτού, εφόσον το δικαίωμα έχει γεννηθεί πριν από την έναρξη ισχύος του, εντός της οποίας η άγαμη θυγατέρα θανόντος αγωνιστή της Εθνικής Αντίστασης, συνταξιούχου του Ο.Γ.Α.,

υποχρεούται στην υποβολή αίτησης στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, επί ποινή απώλειας του συνταξιοδοτικού της δικαιώματος, θεσπίζουν δυσανάλογο χρονικό περιορισμό, σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό της ταχείας εκκαθάρισης των σχέσεων που ανάγονται στο παρελθόν λόγω της εξασθένησης των αποδεικτικών στοιχείων. Κατόπιν τούτων, το Τμήμα δέχθηκε την έφεση, ακύρωσε την/2008 πράξη της 43ης Διεύθυνσης του Γ.Λ.Κ. και ανέπεμψε την υπόθεση στη Διεύθυνση Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων του Γ.Λ.Κ., για να εξεταστεί στην ουσία ως προς τις μη εξετασθείσες διοικητικώς προϋποθέσεις κανονισμού σύνταξης των διατάξεων του άρθρου 27 του ν. 1813/1988.

IX. Το Τμήμα, με τις ως άνω παραδοχές του, ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε τον νόμο, δοθέντος ότι, σύμφωνα και με όσα έγιναν δεκτά στην VI σκέψη της παρούσας, οι προαναφερόμενες διατάξεις των παρ. 3 και 12 του άρθρου 3 του ν. 3075/2002, με τις οποίες θεσπίζεται η κατά τα ανωτέρω πενταετής προθεσμία για την υποβολή αίτησης που αφορά την αναγνώριση δικαιώματος σύνταξης, την αύξησή της ή την προσμέτρηση χρόνου συντάξιμης υπηρεσίας, επί ποινή απώλειας του σχετικού περιουσιακού δικαιώματος, παραβιάζουν το άρθρο 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. και είναι, ως εκ τούτου, ανίσχυρες, απορριπτομένων των περί του αντιθέτου αναιρετικών λόγων. Κατ' ακολουθία αυτών, η υπό κρίση αίτηση πρέπει να απορριφθεί.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την αίτηση.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα, στις 29 Ιουνίου 2018.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΝΟΥΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στις 19 Σεπτεμβρίου
2018.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ